Europos Sąjungos
oficialusis leidinys

LT
L serija

2024/599

2024 3 7

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2024/599

2023 m. gruodžio 18 d.

dėl atnaujinto 2021–2030 m. Italijos integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projekto ir dėl Italijos priemonių suderinamumo su Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslu ir tikslu užtikrinti prisitaikymo prie klimato kaitos pažangą

(Tekstas autentiškas tik italų kalba)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

atsižvelgdama į 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ([1]), ypač į jo 14 straipsnio 6 dalį ir 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 ([2]), ypač į jo 7 straipsnio 2 dalį,

kadangi:

Rekomendacija dėl atnaujinto 2021–2030 m. Italijos integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano (NEKSVP) projekto

(1) Italija atnaujinto integruoto nacionalinio energetikos ir klimato srities veiksmų plano projektą pateikė 2023 m. liepos 19 d.

(2) Į atnaujintus integruotus nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus įtrauktini elementai nustatyti Reglamento (ES) 2018/1999 (toliau – Valdymo reglamentas) 3 straipsnyje ir I priede. 2022 m. gruodžio mėn. Komisija patvirtino valstybėms narėms skirtas gaires dėl atnaujintų nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų rengimo proceso ir apimties ([3]). Gairėse pateikta geroji patirtis ir apibūdintas naujausių politikos, teisinių ir geopolitinių pokyčių energetikos ir klimato srityje poveikis.

(3) Remdamasi planu „REPowerEU“ ([4]), per 2022 ir 2023 m. Europos semestro ciklus Komisija daug dėmesio skyrė valstybių narių energetikos ir klimato srities reformoms ir investicijoms, reikalingoms energetiniam saugumui ir energijos įperkamumui didinti spartinant žaliąją ir teisingą pertvarką. Tai matyti 2022 ir 2023 m. Italijai skirtose ataskaitose ([5]) ir Tarybos rekomendacijose Italijai ([6]). Valstybės narės į naujausias konkrečiai joms skirtas rekomendacijas turėtų atsižvelgti savo galutiniuose atnaujintuose integruotuose nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose.

([1]) OL L 328, 2018 12 21, p. 1.
([2]) OL L 243, 2021 7 9, p. 1.
([3]) Komisijos pranešimas dėl valstybėms narėms skirtų 2021–2030 m. nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų atnaujinimo gairių (OL C 495, 2022 12 29, p. 24).
([4]) COM(2022) 230 *final*.
([5]) SWD(2022) 616 *final*, SWD(2023) 612 *final*.
([6]) Rekomendacija dėl Tarybos rekomendacijos, COM(2022) 616; Rekomendacija dėl Tarybos rekomendacijos, COM(2023) 612 *final*.

(4) Komisijos rekomendacijos, susijusios su nacionalinių tikslų įgyvendinimu pagal Pastangų pasidalijimo reglamentą (toliau – PPR) ([7]), grindžiamos tikėtinumu, kad, atsižvelgiant į lankstumo priemonių naudojimo pagal PPR taisykles, valstybės narės laikysis 2030 m. tikslų.

(5) Komisijos rekomendacijomis, susijusiomis su anglies dioksido surinkimu, naudojimu ir saugojimu, siekiama, kad būtų parengta numatomo šių technologijų diegimo nacionaliniu lygmeniu apžvalga, apimanti informaciją apie planuojamus iki 2030 m. kasmet surinkti CO_2 kiekius, suskaidytus pagal šaltinį: surenkamą CO_2 kiekį, išmestą iš įrenginių, kuriems taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB ([8]), ar iš kitų šaltinių, tokių kaip biogeniniai šaltiniai, arba surenkamą tiesiogiai iš oro; informaciją apie planuojamą CO_2 transportavimo infrastruktūrą; informaciją apie potencialų šalies CO_2 saugojimo pajėgumą ir 2030 m. planuojamus turėti įleidžiamo CO_2 kiekius.

(6) Komisijos rekomendacijomis, susijusiomis su rezultatais pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2018/841 ([9]) (Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės reglamentas, toliau – LULUCF reglamentas), valstybės narės nulinio debeto įsipareigojimo vykdymas 2021–2025 m. (1-asis laikotarpis) ir jos nacionalinis tikslas 2026–2030 m. (2-asis laikotarpis) įvertinami atsižvelgiant į tame reglamente nustatytas lankstumo priemonių naudojimo taisykles. Komisijos rekomendacijose taip pat atsižvelgiama į tai, kad 1-uoju laikotarpiu viršytas ŠESD kiekis, apskaičiuojamas pagal LULUCF reglamentą, bus automatiškai perkeltas į PPR sistemą.

(7) Kad prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmais būtų tinkamai remiamas energetikos ir klimato kaitos švelninimo tikslų įgyvendinimas, būtina nustatyti pavojus, kuriuos gali kelti klimato kaita, ir išnagrinėti pažeidžiamumo dėl klimato kaitos aspektus ir riziką, galinčius paveikti tam tikras sritis, gyventojų grupes ir sektorius. Komisijos rekomendacijomis dėl prisitaikymo prie klimato kaitos įvertinama tai, kaip Italija į savo atnaujintą NEKSVP integravo prisitaikymo prie klimato kaitos tikslus, kuriais atsižvelgiama į klimato keliamą riziką, kuri gali sukliudyti Italijai įvykdyti energetikos sąjungos tikslus ir uždavinius. Jei nebus suplanuota ir įgyvendinta konkreti prisitaikymo prie klimato kaitos politika ir priemonės, kyla rizika, kad nebus įvykdyti su energetikos sąjungos aspektais siejami tikslai. Keičiantis klimatui ypatingas dėmesys turi būti skiriamas vandens išteklių valdymui, nes dėl potvynių, karščių ir sausrų poveikio energijos gamybai gali sutrikti elektros energijos tiekimas.

(8) Komisijos rekomendacijos dėl atsinaujinančiųjų išteklių energetikos siekių yra grindžiamos Reglamento (ES) 2018/1999 II priede pateikta formule, pagrįsta objektyviais kriterijais, ir tuo, kad Italijos atnaujinto NEKSVP projekte nenurodyta pagrindinė politika ir priemonės, kurios sudarytų sąlygas laiku ir ekonomiškai efektyviai užtikrinti Italijos įnašą siekiant 2030 m. Sąjungos privalomo tikslo bent 42,5 % energijos gauti iš atsinaujinančiųjų išteklių, atsižvelgiant į tai, kad pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/2001 ([10]) dėl skatinimo naudoti energiją iš atsinaujinančiųjų išteklių, kolektyviai įsipareigojama šią dalį didinti iki 45 %. Komisijos rekomendacijos taip pat grindžiamos Italijos įnašu siekiant tos direktyvos 15a, 22a, 23, 24 ir 25 straipsniuose

([7]) 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 156, 2018 6 19, p. 26) su pakeitimais, padarytais 2023 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/857, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įpareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir Reglamentas (ES) 2018/1999 (OL L 111, 2023 4 26, p. 1).

([8]) 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Bendrijoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32).

([9]) 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES (OL L 156, 2018 6 19, p. 1), su pakeitimais, padarytais 2023 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2023/839, kuriuo dėl taikymo srities, ataskaitų teikimo ir atitikties taisyklių supaprastinimo ir valstybių narių 2030 m. tikslų nustatymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/841 ir dėl stebėsenos, ataskaitų teikimo, pažangos stebėjimo ir peržiūros tobulinimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1999 (OL L 107, 2023 4 21, p. 1).

([10]) 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82) su pakeitimais, padarytais 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/2413, kuria iš dalies keičiami Direktyva (ES) 2018/2001, Reglamentas (ES) 2018/1999 ir Direktyva 98/70/EB, kiek tai susiję su skatinimu naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, ir panaikinama Tarybos direktyva (ES) 2015/652 (OL L, 2023/2413, 2023 10 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

nustatytų konkrečių tikslų ir susijusia politika ir priemonėmis, kuriomis ji būtų greitai perkelta į nacionalinę teisę ir įgyvendinta. Rekomendacijomis parodoma, koks svarbus yra visapusiškas ilgalaikis atsinaujinančiųjų išteklių, ypač vėjo, energetikos plėtros planavimas, kad jos teikiamos galimybės būtų labiau matomos Europos gamybos pramonei ir tinklo operatoriams, kaip numatyta Europos vėjo energetikos dokumentų rinkinyje ([11]).

(9) Komisijos rekomendacijos dėl nacionalinio įnašo siekiant energijos vartojimo efektyvumo didinimo tikslo yra grindžiamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2023/1791 ([12]) dėl energijos vartojimo efektyvumo 4 straipsniu, formule, pateikta tos direktyvos I priede, ir susijusia jos įgyvendinimo politika ir priemonėmis.

(10) Komisijos rekomendacijose ypatingas dėmesys skiriamas tikslams, uždaviniams bei įnašams ir susijusiai politikai bei priemonėms, kad būtų įgyvendintas planas „REPowerEU“ siekiant greitai atsikratyti priklausomybės nuo iškastinio kuro iš Rusijos. Jose atsižvelgiama į patirtį, sukauptą įgyvendinant priemonių rinkinį „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“ ([13]). Rekomendacijomis parodoma būtinybė didinti energetikos sistemos atsparumą vykdant pareigas, nustatytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/941 ([14]) dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/1938 ([15]) dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo, ir laikantis Komisijos rekomendacijos dėl energijos kaupimo ([16]).

(11) Komisijos rekomendacijose atsižvelgiama į poreikį spartinti energijos vidaus rinkos integraciją siekiant didinti lankstumo reikšmę, suteikti daugiau galių vartotojams ir juos apsaugoti. Jose taip pat nurodoma, kad svarbu pagal Reglamento (ES) 2018/1999 3 straipsnio reikalavimus ir Komisijos rekomendaciją (ES) 2023/2407 ([17]) įvertinti, kiek namų ūkių patiria energijos nepriteklių.

(12) Komisijos rekomendacijomis parodoma, kaip svarbu užtikrinti, kad būtų pakankamai investuojama į švarios energijos mokslinius tyrimus ir inovacijas susijusiems kūrimo ir gamybos pajėgumams didinti, taip pat turėti tinkamą politiką ir priemones, taikomas energijai imliai pramonei ir kitam verslui, ir parodoma, kad reikia kelti nulinio ŠESD balanso pramonei reikalingos darbo jėgos kvalifikaciją, kad Sąjungoje būtų įtvirtinta stipri, konkurencinga ir švari ekonomika.

(13) Komisijos rekomendacijos grindžiamos Paryžiaus susitarimu prisiimtais įsipareigojimais palaipsniui atsisakyti iškastinio kuro, taip pat laipsniško subsidijų iškastiniam kurui panaikinimo svarba.

(14) Komisijos rekomendacijos dėl investicijų poreikių suformuluotos įvertinus tai, ar atnaujinto plano projekte pateikta bendra investicijų, reikalingų su visais energetikos sąjungos aspektais susijusiems uždaviniams bei tikslams įvykdyti ir įnašams užtikrinti, apžvalga, ar nurodyti finansavimo šaltiniai atskiriant privačiuosius ir viešuosius šaltinius, ar nurodytos investicijos, derančios su Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, Italijos teritoriniais teisingos pertvarkos planais ir konkrečiai jai skirtomis 2022–2023 m. Europos semestro rekomendacijomis, ir ar pateiktas solidus makroekonominis planuojamos politikos ir priemonių įvertinimas. NEKSVP turėtų užtikrinti nacionalinės politikos ir priemonių skaidrumą ir nuspėjamumą, kad didėtų tikrumas dėl investicijų.

([11]) Komunikatas „Europos vėjo energetikos veiksmų planas“, COM(2023) 669 *final*, 2023 10 24, ir komunikatas „ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos siekių įgyvendinimas“, COM(2023) 668 *final*,

([12]) 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/1791 dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 (OL L 231, 2023 9 20, p. 1).

([13]) Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui „Sutaupytos dujos – saugu žiemą“, COM(2022) 360 *final*.

([14]) 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/941 dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje, kuriuo panaikinama Direktyva 2005/89/EB (OL L 158, 2019 6 14, p. 1).

([15]) 2017 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1938 dėl dujų tiekimo saugumo užtikrinimo priemonių, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 994/2010 (OL L 280, 2017 10 28, p. 1).

([16]) 2023 m. kovo 14 d. Komisijos rekomendacija dėl energijos kaupimo – nuo iškastinio kuro nepriklausomos ir saugios ES energetikos sistemos pagrindo (OL C 103, 2023 3 20, p. 1).

([17]) 2023 m. spalio 20 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2023/2407 dėl energijos nepritekliaus (OL L, 2023/2407, 2023 10 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

(15) Komisijos rekomendacijos parodo, kaip svarbu dėl plano plačiai konsultuotis regiono lygmeniu, konsultuotis iš anksto ir įtraukiai, taip pat pagal Orhuso konvenciją ([18]) užtikrinti veiksmingą visuomenės dalyvavimą pateikiant pakankamai informacijos ir numatant pakankamai laiko.

(16) Komisijos rekomendacijos dėl teisingos pertvarkos suformuluotos įvertinus tai, ar Italijos plane pakankamai nuodugniai išnagrinėtas su klimato kaita susijusios ir energetikos pertvarkos poveikis visuomenei, užimtumui ir įgūdžiams ir ar nurodyta tinkama susijusi politika ir priemonės, kuriomis propaguojama teisinga pertvarka ir kartu prisidedama prie žmogaus teisių ir lyčių lygybės propagavimo.

(17) Komisijos rekomendacijos Italijai grindžiamos jos atnaujinto integruoto NEKSVP projekto vertinimu ([19]), skelbiamu kartu su šia rekomendacija.

(18) Italija į šias rekomendacijas turėtų deramai atsižvelgti rengdama galutinį atnaujintą integruotą NEKSVP, kuris turi būti pateiktas ne vėliau kaip 2024 m. birželio 30 d.

Rekomendacijos dėl priemonių suderinamumo su Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslu ir tikslu užtikrinti prisitaikymo prie klimato kaitos pažangą

(19) Pagal Reglamentą (ES) 2021/1119 (toliau – Europos klimato teisės aktas) Komisija turi įvertinti nacionalinių priemonių suderinamumą su poveikio klimatui neutralumo tikslu ir su tikslu užtikrinti prisitaikymo prie klimato kaitos pažangą. Ji įvertino Italijos priemonių suderinamumą su šiais tikslais ([20]). Tuo vertinimu grindžiamos toliau pateikiamos rekomendacijos. Italija turėtų deramai atsižvelgti į šias rekomendacijas ir imtis tolesnių veiksmų pagal Europos klimato teisės aktą.

(20) Apskritai Sąjungos grynasis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis (įskaitant išmetamą dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės (LULUCF), bet neįskaitant tarptautinio transporto) tolygiai mažinamas, iš esmės laikantis linijinės trajektorijos, kuria judama siekiant Sąjungos 2030 m. klimato srities tikslo išmetamą teršalų kiekį sumažinti 55 % ir Sąjungos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo, vis dėlto išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tempas turi būti paspartintas ir labai svarbų vaidmenį atlieka valstybių narių veiksmai. Valstybės narės daro pažangą, tačiau tam tikruose sektoriuose kyla iššūkių ir esama trūkumų, dėl kurių reikia nedelsiant imtis veiksmų. Remiantis vertinimu, grindžiamu turima informacija, matyti, kad Italijos pažanga siekiant Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo yra nepakankama. Siekiant Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslo reikalinga ekonominė transformacija, kurios kertinis akmuo – patikimos ilgalaikės strategijos.

(21) Kad pagal Europos klimato teisės aktą socialinis, politinis ir ekonominis pasirengimas klimato kaitai vis gerėtų ir būtų užtikrintas anksčiau, nei pasireikš klimato kaitos poveikis, reikalingos tvirtos prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos ir planai. Komisija, siekdama padėti valstybėms narėms atnaujinti ir įgyvendinti išsamias nacionalines prisitaikymo prie klimato kaitos strategijas, planus ir politiką, 2023 m. liepos mėn. priėmė gairių rinkinį ([21]). Prisitaikymo prie klimato kaitos politika daugiausia orientuota į sritis ar sektorius, kurie yra itin pažeidžiami dėl klimato kaitos, nuo kurių veiklos labai priklauso kitų sektorių atsparumas arba kurie yra itin svarbūs nacionalinei ekonomikai ar visuomenės sveikatai. Pirmiausia būtina reaguoti į poveikį ir riziką, kurie aktualūs šiuo metu arba kurie, kaip tikimasi, didės dėl klimato kaitos, socialinės ir ekonominės plėtros ar kitų su klimatu nesusijusių veiksnių ir kurie, kaip tikimasi, turės įtakos ilgą laikotarpį naudojamai ypatingos svarbos infrastruktūrai ar sistemoms arba negrįžtamai paveiks sistemas. Prisitaikymo priemonės turi būti įgyvendinamos siekiant gerinti pasirengimą ir atsparumą ir gali būti rengiamos pagal prisitaikymo prie klimato kaitos scenarijus, nustatant priemonių, padedančių siekti prisitaikymo tikslo, seką. Prisitaikymo prie klimato kaitos pastangos turi būti stebimos ir vertinamos, kad būtų išlaikyta atskaitomybė ir tobulinama prisitaikymo prie klimato kaitos politika.

([18]) 1998 m. birželio 25 d. Konvencija dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (Orhuso konvencija).

([19]) SWD(2023) 917.

([20]) 2023 m. ES pažangos klimato politikos veiksmų srityje ataskaita, COM(2023) 653 *final*, ir Komisijos tarnybų darbinis dokumentas „Atskirų valstybių padarytos prisitaikymo prie klimato kaitos pažangos įvertinimas pagal Europos klimato teisės aktą“, SWD(2023) 932.

([21]) Komisijos pranešimas „Valstybių narių prisitaikymo prie klimato kaitos strategijų ir planų gairės“, C/2023/4802, OL C 264, 2023 7 27, p. 1.

(22) Sisteminis gebėjimas prisitaikyti prie klimato kaitos – svarbi ypatybė siekiant išvengti galimos žalos ar ją apriboti, išnaudoti galimybes ir susidoroti su pasekmėmis. Fizinis klimato kaitos poveikis kinta spartesniu tempu, nei tikėtasi. Gebėjimas prisitaikyti prie klimato kaitos turi būti gerinamas visais valdžios lygmenimis, taip pat viešajame ir privačiajame sektoriuose, be to, turi būti didinamas informuotumas apie pažeidžiamumą ir pavojus. Daugelis prisitaikymo prie klimato kaitos intervencinių priemonių inicijuojamos vietos ir regiono lygmenimis. Vietos valdžia atlieka svarbų vaidmenį puoselėjant visuomenės įsitraukimą ir vietos lygmens veiksmus. Prasmingas keitimasis informacija ir koordinuoti veiksmai reikalingi visais valdymo lygmenimis. Pokyčių variklis – privatūs suinteresuotieji subjektai, nes jie teikia informaciją, išteklius, pajėgumus ir finansavimą.

(23) Ekonomiškai efektyvios prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo galimybės yra gamtos procesais pagrįsti sprendimai, jei jų diegimas skatinamas strategiškai, politiškai ir teikiant finansavimą. Jie gali būti įgyvendinami atskirai arba integruojami į kitas prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo priemones ir derinami su technologiniais arba infrastruktūra pagrįstais sprendimais. Juos įgyvendinant reikia atsižvelgti į ekosistemų sudėtingumą ir numatomą klimato kaitos poveikį, vietos aplinkybes, susijusius interesus ir vertybes, taip pat į socialines ir ekonomines sąlygas,

REKOMENDUOJA ITALIJAI IMTIS ŠIŲ VEIKSMŲ:

DĖL ATNAUJINTO NACIONALINIO ENERGETIKOS IR KLIMATO SRITIES VEIKSMŲ PLANO, RENGIAMO PAGAL REGLAMENTĄ (ES) 2018/1999, PROJEKTO

1. Nustatyti ekonomiškai efektyvią papildomą politiką ir priemones, taikytinas, be kita ko, transporto ir žemės ūkio sektoriuose ir kitiems nei CO_2 teršalams, įskaitant metaną, N_2O ir fluorintas dujas, išmetamas vykstant pramoniniams procesams, naudojant gaminius, vykdant žemės ūkio veiklą ir tvarkant atliekas, kad būtų panaikintas prognozuojamas 6,7–8,7 procentinio punkto atotrūkis ir taip pagal PPR pasiektas 2030 m. nacionalinis tikslas išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekį sumažinti – 43,7 %, palyginti su 2005 m. Pateikti atnaujintas prognozes, iš kurių būtų matyti, kaip įgyvendinant esamą ir planuojamą politiką bus pasiektas tikslas, ir, jeigu reikia, nurodyti, kaip atitikčiai užtikrinti bus naudojamasi PPR numatytomis lankstumo priemonėmis. Papildyti informaciją apie politiką ir priemones, įskaitant priemones, finansuojamas Sąjungos finansavimo programų, kaip antai bendros žemės ūkio politikos, lėšomis, aiškiai nurodant jų taikymo sritį, tvarkaraštį ir, kai įmanoma, tikėtiną poveikį ŠESD kiekio mažinimui.

2. Nurodyti, kiek išmesto CO_2 galėtų būti surenkama kasmet iki 2030 m., taip pat nurodyti jo šaltinį. Detalizuoti, kaip bus transportuojamas surinktas CO_2. Nurodyti 2030 m. turėsimus įleidžiamo CO_2 kiekius.

3. Nustatyti konkretų scenarijų, kaip bus pasiektas nacionalinis LULUCF tikslas, kaip nurodyta Reglamente (ES) 2018/841. Įtraukti papildomų priemonių LULUCF sektoriuje, nurodant jų taikymo sritį bei tvarkaraštį ir kiekybiškai įvertinant tikėtiną jų poveikį, siekiant užtikrinti, kad absorbuoti ŠESD kiekiai tikrai derėtų su Reglamente (ES) 2018/841 nustatytu 2030 m. ES grynojo absorbuoto kiekio tikslu – 310 Mt CO_2e ir šalies absorbuoto kiekio tikslu – 3 158 kt CO_2e. Pateikti aiškią informaciją, kaip viešosios lėšos (tiek Sąjungos lėšos, įskaitant bendros žemės ūkio politikos lėšas, tiek valstybės pagalba) ir privatusis finansavimas pagal sekvestruojamojo ūkininkavimo sistemas nuosekliai ir veiksmingai naudojami nacionaliniam grynojo absorbuoto kiekio tikslui pasiekti. Pateikti informaciją apie padėtį ir reikalingą pažangą, susijusią su aukštesnio lygio metodikos ir (arba) geografinių detalių duomenų naudojimu stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo reikmėms pagal Reglamento (ES) 2018/1999 V priedo 3 dalį.

4. Papildomai išnagrinėti aktualius pažeidžiamumo dėl klimato kaitos aspektus ir riziką, susiejant juos su nacionalinių uždavinių bei tikslų įgyvendinimu ir įnašų užtikrinimu ir (arba) su politika bei priemonėmis, susijusiomis su įvairiais energetikos sąjungos aspektais. Geriau apibūdinti ir, kai įmanoma, kiekybiškai išreikšti sąsają su konkrečiais energetikos sąjungos tikslais ir politika, kuriuos įgyvendinti turėtų padėti prisitaikymo prie klimato kaitos politika ir priemonės. Išsamiai apibūdinti papildomą prisitaikymo prie klimato kaitos politiką ir priemones, padedančias siekti energetikos sąjungos kontekste nustatytų nacionalinių uždavinių bei tikslų ir užtikrinti įnašus, ir, be kita ko, išsamiai apibūdinti priemones, kuriomis siekiama išsaugoti elektros energijos gamybos pajėgumus ir užtikrinti, kad gyvenamuosiuose pastatuose būtų taupoma energija. Keičiantis klimatui ypatingą dėmesį skirti vandens išteklių valdymui, nes dėl potvynių, karščių ir sausrų poveikio energijos gamybai gali sutrikti elektros energijos tiekimas.

5. Pateikti numatytas trajektorijas ir ilgalaikį planą, kaip per ateinančius 10 metų bus diegiamos atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijos, ir nurodyti perspektyvas iki 2040 m. Įtraukti orientacinį inovatyvių atsinaujinančiųjų išteklių energijos technologijų diegimo iki 2030 m. tikslą pagal Direktyvą (ES) 2018/2001 su pakeitimais. Patvirtinti, kad plane pateiktos projekcijos ir rodikliai yra konkretūs tikslai, kuriais prisidedama prie pastatų ir pramonės sektorių 2030 m. orientacinių dalinių tikslų, privalomo 2021–2025 m. ir 2026–2030 m. šildymo ir vėsinimo sektoriaus tikslo ir orientacinio 2021–2030 m. centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo tikslo įgyvendinimo. Įtraukti orientacinį šildymo ir vėsinimo sektoriaus tikslą, kad būtų pasiektos Direktyvos (ES) 2018/2001 IA priede nustatytos papildomos normos.

6. Detalizuoti ir kiekybiškai išreikšti politiką ir priemones, kurios sudaro sąlygas laiku ir ekonomiškai efektyviai užtikrinti nacionalinį įnašą siekiant 2030 m. Sąjungos privalomo tikslo bent 42,5 % energijos gauti iš atsinaujinančiųjų išteklių ir atsižvelgiant į kolektyvinį įsipareigojimą šią dalį padidinti iki 45 %. Visų pirma aprašyti, kaip planuojama dar labiau palengvinti leidimų išdavimo procesą taikant greitesnes ir paprastesnes procedūras. Apibūdinti, kaip bus įpareigojami transporto sektoriaus degalų tiekėjai, ir įtraukti palyginamąsias priemones, kuriomis pramonėje bus skatinama naudoti vandenilį ir pasirengti ES prekiauti vandeniliu iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių.

7. Įtraukti bioenergijos paklausos ir pasiūlos projekcijas pagal sektorių ir pateikti energijai gaminti naudojamos miško biomasės importo ir šaltinių duomenis. Įvertinti energijai gaminti naudojamos miško biomasės, atitinkančios sugriežtintus tvarumo kriterijus, nustatytus Direktyvos (ES) 2018/2001 su pakeitimais 29 straipsnyje, pasiūlą šalies viduje 2021–2030 m. ir planuojamo energijai gaminti skirtos miško biomasės naudojimo suderinamumą su Italijos pareigomis pagal peržiūrėtą LULUCF reglamentą, visų pirma 2026–2030 m., ir kartu nurodyti nacionalines priemones ir politiką suderinamumui užtikrinti. Įtraukti tolesnes priemones, kuriomis skatinama tvari biometano gamyba, atsižvelgiant į Italijos potencialą tvariai gaminti biodujas ir biometaną ir vykdomą šių dujų gamybą, gamtinių dujų vartojimo modelį ir turimą infrastruktūrą, degazuotojo substrato ir biogeninio CO_2 panaudojimą.

8. Kiek tai įmanoma, pateikti tikėtiną veiksmų tvarkaraštį, kurio laikantis priimama su teisėkūra susijusi ir nesusijusi politika bei priemonės, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliamos ir įgyvendinamos Direktyvos (ES) 2018/2001 su pakeitimais nuostatos, visų pirma ankstesniuose punktuose paminėtos priemonės.

9. Išsamiai išdėstyti politiką ir priemones, kuriomis siekiama užtikrinti nacionalinį energijos vartojimo efektyvumo įnašą, ir visų pirma nurodyti, kaip bus įgyvendinamas principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“. Nurodyti patikimas energijos vartojimo efektyvumo finansavimo programas ir paramos schemas, kurios padėtų sutelkti privačias investicijas ir papildomą bendrą finansavimą. Nustatyti priemones, kurios padėtų išnaudoti didelio naudingumo kogeneracijos arba efektyvaus centralizuoto šilumos ir vėsumos tiekimo naudojant atliekinę šilumą ir atsinaujinančiųjų išteklių energiją infrastruktūros plėtros potencialą, be kita ko, pramonės sektoriuje, nustatytame pagal Direktyvos (ES) 2023/1791 25 straipsnio 1 dalį atlikus išsamų vertinimą.

10. Įtraukti atnaujintus užmojus iki 2050 m. užtikrinti, kad nacionaliniame pastatų ūkyje energija būtų vartojama ypač efektyviai ir jis būtų dekarbonizuotas, o esami pastatai taptų visai netaršiais, be kita ko, nurodant 2030 m. ir 2040 m. tarpines reikšmes ir pateikiant jų palyginimą su naujausia ilgalaike renovacijos strategija. Pateikti daugiau informacijos apie susijusias pastatams skirtas priemones, įskaitant finansavimo priemones, sąnaudas ir numatomą tų priemonių poveikį taupant energiją.

11. Didinti energetikos sistemos atsparumą – nustatyti aiškius uždavinius ir priemones, kuriomis būtų sprendžiamas riboto ar nutraukto tiekimo klausimas, o ypač išsikelti tikslą plėtoti energijos kaupimą ir pasiūlyti politiką ir priemones, padedančias užtikrinti, kad į energetikos sistemą būtų integruotas būtinas prisitaikymo prie klimato kaitos aspektas. Įvertinti naftos infrastruktūros (perdirbimo gamyklos, naftos atsargų) adekvatumą, kaip tikėtina, mažėsiant naftos paklausai ir pereisiant prie mažesnio anglies dioksido pėdsako alternatyvų.

12. Nustatyti aiškius elektros energetikos sistemų sujungimo pajėgumų didinimo tikslus ir aiškų susijusių projektų įgyvendinimo tvarkaraštį. Nustatyti aiškius paklausos atsako tikslus bei uždavinius, kad, atsižvelgiant į lankstumo poreikių vertinimą, didėtų sistemos lankstumas, ir aprašyti būdus, kaip pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 su pakeitimais 20a straipsnį būtų sudarytos palankesnės sąlygos integruoti energetikos sistemą. Kurti konkurencingesnes mažmenines rinkas ir jose suteikti daugiau galių vartotojams.

13. Išsamiau išdėstyti strategiją, kaip bus sprendžiamas energijos nepritekliaus klausimas, įtraukiant šiuo metu tokį nepriteklių patiriančių namų ūkių padėties vertinimą ir nurodant konkretų išmatuojamą energijos nepritekliaus mažinimo tikslą, laikantis Reglamento (ES) 2018/1999 reikalavimų ir atsižvelgiant į Komisijos rekomendaciją (ES) 2023/2407. Pateikti daugiau informacijos apie 2021 m. įsteigto nacionalinio Energijos nepritekliaus stebėjimo centro vaidmenį.

14. Pateikiant 2030 ir 2050 m. scenarijus, išsamiau paaiškinti nacionalinius su moksliniais tyrimais, inovacijomis ir konkurencingumu susijusius uždavinius diegti švarias technologijas, siekiant paremti pramonės dekarbonizaciją ir paskatinti verslo perėjimą prie nulinio ŠESD balanso ir žiedinės ekonomikos. Nustatyti politiką ir priemones, kuriomis skatinama rengti nulinio ŠESD balanso projektus, įskaitant tokius projektus, kurie aktualūs energijai imlioms pramonės šakoms. Apibūdinti nuspėjamą ir supaprastintą reglamentavimo sistemą, taikomą leidimų išdavimo procedūroms, ir paaiškinti, kaip bus galima prireikus paprasčiau gauti nacionalinį finansavimą. Detalizuoti politiką ir priemones, kuriomis ugdomi su švaria energija susiję įgūdžiai ir lengviau atveriama prekyba atsparioms ir tvarioms pagrindinių nulinio ŠESD balanso komponentų ir įrangos tiekimo grandinėms.

15. Nurodyti reformas ir priemones privačiosioms investicijoms, reikalingoms siekiant energetikos ir klimato srities tikslų, telkti. Patobulinti investicijų poreikių analizę ir ją išplėsti pateikiant išsamią ir nuoseklią viešųjų ir privačiųjų investicijų poreikio – bendro ir pagal sektorius – apžvalgą. Visai ekonomikai taikomą požiūrį, grindžiamą principu „iš viršaus į apačią“, papildyti principu „iš apačios į viršų“ grindžiamu konkrečių projektų vertinimu pagal penkis energetikos sąjungos aspektus. Suskirstyti visas reikalingas investicijas pagal papildomą informaciją apie nacionalinio, regioninio ir ES finansavimo šaltinius, taip pat telksimo privačiojo finansavimo šaltinius. Glaustai aprašyti politikai ir priemonėms įgyvendinti pasirinktą finansinės paramos priemonę, finansuojamą iš valstybės biudžeto, ir tai, kaip naudojamas mišrus finansavimas derinant dotacijas, paskolas, techninę paramą ir valstybės garantijas, taip pat aprašyti nacionalinių skatinamąjį finansavimą teikiančių bankų vaidmenį taikant atitinkamas priemones ir (arba) tai, kaip telkiamas privatusis finansavimas. Kaip finansavimo šaltinį apsvarstyti ekonomiškai efektyvų ŠESD kiekio perdavimą kitoms valstybėms narėms pagal PPR. Pateikti solidų makroekonominio planuojamos politikos ir priemonių poveikio įvertinimą.

16. Išdėstyti, kaip į atnaujintą planą įtraukta politika ir priemonės dera su Italijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu ir jo skyriumi „REPowerEU“.

17. Paaiškinti, iki kada Italija ketina panaikinti subsidijas iškastiniam kurui. Išsamiau paaiškinti, kaip Italija planuoja laipsniškai nutraukti kietojo iškastinio kuro naudojimą elektros energijai gaminti, ir paaiškinti susijusius įsipareigojimus ir priemones.

18. Pateikti išsamesnę informaciją apie socialinį su klimatu susijusios ir energetikos pertvarkos poveikį, jos poveikį užimtumui ir įgūdžiams arba kitokį poveikį pajamų pasiskirstymui ir apie teisingai pertvarkai paremti planuojamus uždavinius, politiką ir priemones. Nurodyti paramos formą, iniciatyvų poveikį, tikslines grupes ir skirsimus išteklius, atsižvelgiant į Tarybos rekomendaciją dėl teisingo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo ([22]). Užtikrinti, kad teritoriniuose teisingos pertvarkos planuose nustatytas laipsniško anglies atsisakymo tvarkaraštis derėtų su galutiniu atnaujintu NEKSVP, ypatingą dėmesį skiriant Sulčiso–Iglezjentės vietovei (Sardinija). Įtraukti kuo daugiau elementų, kad susidarytų pakankama analitinė bazė būsimam socialiniam klimato planui pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/955 ([23]) parengti, taip pat parodyti, kaip įvertinti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos taikymo kuro deginimui pastatų, kelių transporto ir kituose sektoriuose keliamus iššūkius ir socialinį poveikį pažeidžiamiausiems asmenims ir nustatyti potencialius naudos gavėjus ir susijusią politikos programą. Paaiškinti, kaip NEKSVP nustatyta politikos programa padės parengti Italijos socialinį klimato planą ir bus užtikrinta abiejų planų dermė.

19. Pateikti aiškią ir išsamesnę apžvalgą, kaip vykstant konsultacijų procesui sudarytos sąlygos visoms susijusioms valdžios institucijoms, piliečiams ir suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant socialinius partnerius, dalyvauti rengiant atnaujinto plano projektą ir galutinį atnaujintą planą, ir, be kita ko, pateikti informaciją apie įvairių konsultacijų terminus ir trukmę. Pateikti įvairių subjektų pareikštų nuomonių santrauką ir apibendrinti, kaip per konsultacijas pareikštos nuomonės integruotos į planą.

([22]) 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo (OL C 243, 2022 6 27, p. 35).

([23]) 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/955, kuriuo įsteigiamas Socialinis klimato fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1060 (OL L 130, 2023 5 16, p. 1).

20. Intensyvinti regioninį bendradarbiavimą su kaimyninėmis valstybėmis narėmis ir Vidurio ir Pietryčių Europos energijos tinklų sujungiamumo iniciatyvos aukšto lygio darbo grupėje, be kita ko, tinklų sujungimo, atsinaujinančiųjų energijos išteklių, energijos vartojimo efektyvumo ir vidaus rinkos klausimais, atsižvelgiant į bendrus iššūkius ir uždavinius. Aprašyti, kaip Italija planuoja iki 2025 m. sukurti bendradarbiavimo su kitomis valstybėmis narėmis sistemą pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 su pakeitimais 9 straipsnį. Stengtis, kad su kaimynėmis (Austrija, Vokietija, Graikija ir Kroatija) būtų pasirašyti keturi dvišaliai solidarumo susitarimai dujų tiekimo saugumui užtikrinti.

DĖL NACIONALINIŲ PRIEMONIŲ SUDERINAMUMO SU POVEIKIO KLIMATUI NEUTRALUMO TIKSLU IR TIKSLU UŽTIKRINTI PRISITAIKYMO PRIE KLIMATO KAITOS PAŽANGĄ PAGAL REGLAMENTĄ (ES) 2021/1119

1. Dėti daugiau pastangų klimato kaitos švelninimo srityje: daryti apčiuopiamą pažangą įgyvendinant esamą ir suplanuotą politiką ir apsvarstyti papildomas neatidėliotinas priemones, kad numatomas sumažinti išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis ir projekcijos atitiktų poveikio klimatui neutralumo tikslą. Visų pirma turėtų būti stengiamasi dekarbonizuoti energijos gamybą.

2. Atnaujinti ilgalaikę nacionalinę strategiją, padidinti jos užmojį bei pagerinti kokybę ir, be kita ko, atskiruose Italijos sektoriuose nustatytus išmetamųjų teršalų kiekio sumažinimo ir absorbuojamo jų kiekio padidinimo tikslus pagrįsti patikima politika ir priemonėmis.

3. Taip atnaujinti nacionalinę prisitaikymo prie klimato kaitos strategiją, kad į prisitaikymo prie klimato kaitos aspektus būtų atsižvelgiama pagrindiniuose pažeidžiamuose sektoriuose ir būtų šalinamos prisitaikymo spragos ir kliūtys. Užtikrinti, kad prisitaikymo prie klimato kaitos prioritetai, strategijos, politika, planai ir pastangos būtų proporcingi būsimam pažeidžiamumui dėl klimato kaitos ir su ja susijusiai rizikai, prognozuojamiems remiantis geriausiais turimais mokslo duomenimis ir klimato prognozavimo bei ankstyvojo perspėjimo priemonėmis. Užtikrinti prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių įgyvendinimo pažangą. Užtikrinti, kad prisitaikymo prie klimato kaitos politika būtų sistemingai ir reguliariai stebima ir vertinama, o vėliau pagal stebėjimo ir vertinimo rezultatus persvarstoma ir įgyvendinama.

4. Gerinti veiksmų, vykdomų įvairiais valdymo lygmenimis (nacionaliniu, regioniniu, vietos), koordinavimą, kad būtų naudojamos suderintos planavimo priemonės ir būtų galima imtis koordinuotų priemonių siekiant sisteminių pokyčių. Didinti informuotumą apie esamą pažeidžiamumą ir riziką ir apie pasirinkimo galimybes. Mokytis iš stebėsenos ir vertinimo rezultatų, suteikti galių valdymo struktūroms, sudaryti sąlygas vietos lygmens veiksmams ir skatinti lankstumą siekiant prisitaikyti prie kintančių aplinkybių. Į politikos formavimą bei įgyvendinimą ir investavimą įtraukti socialinius partnerius ir privačiojo sektoriaus suinteresuotuosius subjektus. Dokumentuoti susijusių konsultacijų procesus ir rezultatus.

5. Nacionalinėse strategijose, politikoje ir planuose propaguoti gamtos procesais pagrįstus sprendimus ir ekosistemomis grindžiamą prisitaikymą prie klimato kaitos ir numatyti investicijų jiems diegti.

Priimta Briuselyje 2023 m. gruodžio 18 d.

Komisijos vardu
Kadri SIMSON
Komisijos narė